

Patiënten verwachten te veel van medicatie

J. Klein Haneveld

Glaucoompatiënten vertonen hiaten in hun kennis over hun ziekte en hebben verkeerde verwachtingen over de behandeling. Goede voorlichting, onder andere door de apotheker, zou leiden tot grotere therapietrouw, concludeert het College voor Zorgverzekeringen.

Glaucoom is een aantasting van de oogzenuw, die leidt tot verlies van het gezichtsvermogen. Een belangrijke risicofactor is de toename van de oogboldruk. In Nederland worden 80.000 tot 100.000 patiënten voor glaucoom behandeld. In 1999 nam het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) drie nieuwe geneesmiddelen in het pakket op: apraclonidine (Lopidine[®]), dorzolamide (Trusopt[®]) en latanoprost (Xalatan[®]). Andere recente toevoegingen zijn brinzolamide (Azopt[®]), bimatoprost (Lumigan[®]) en travoprost (Travatan[®]). Het CVZ constateerde dat men patiënten moet voorlichten over het doelmatig gebruik van deze nieuwe middelen. Vooral de juiste verwachtingen over de behandeling zijn belangrijk. Op basis van zijn oordeel over het behandelings-effect zou de patiënt het protocol te snel doorlopen.

Onderzoek

De Universiteit Maastricht en DGV, Nederlands Instituut voor verantwoord medicijngebruik, legden aan 158 patiënten met medicamenteus behandeld glaucoom een vragenlijst voor [1]. De gemiddelde leeftijd van de 121 respondenten was 65 jaar. Het ontbrak een groot aantal van de 121 respondenten aan kennis over de ziekte. Zij kenden niet alle risicofactoren of veronderstelden dat een verhoogde oogdruk een voorwaarde is voor het ontstaan van glaucoom. Ook bleken veel patiënten te veel van de behandeling te verwachten. Ze gingen er ten onrechte van uit dat reeds opgelopen schade hersteld kan worden en dat het verlies van gezichtsvermogen kan worden opgeheven. De bijwerkingen van de medicatie waren niet bij iedereen bekend. De meeste patiënten zeiden zich aan hun therapie te houden. 74% bleek gedurende vier weken elke keer de druppels te hebben gebruikt. Slechts 6% had zeven keer of vaker niet gedruppeld.

Voorlichting

De respondenten hadden een grote behoefte aan informatie over het eigen glaucoom en over nieuwe ontwikkelingen in de behandeling en de resultaten hiervan. De meerderheid gaf de voorkeur aan een folder of informatieblad als informatiebron. Volgens het CVZ is voorlichting aan glaucoompatiënten noodzakelijk om reële verwachtingen te scheppen en doelmatig gebruik van de medicatie te bevorderen. De oogarts kan de individuele patiënt voorzien van de minimaal vereiste

informatie over de ziekte en de behandeling, en kan wijzen op het belang van vroege diagnostiek. De poliverpleegkundige kan de patiënt praktische uitleg geven en instructies voor het druppelen. Ook de apotheker is belangrijk bij de voorlichting aan de glaucoompatiënt. Hij kan informatie geven over de druppels, over medicatiebewaking en ook in het algemeen over geneesmiddelen. Een advies is bijvoorbeeld de patiënt het druppelen te laten integreren in het dagelijks leefpatroon door dit te koppelen aan een dagelijks terugkerende handeling. Alle betrokken partijen moeten de voorlichting up-to-date houden.

Brochure

Al tijdens het onderzoek begonnen de Glaucoomvereniging en het DGV met de voorbereiding van voorlichting aan glaucoompatiënten. Zij gaven hiertoe een voorlichtingsbrochure uit, getiteld "Glaucoom en medicijnen". Deze wordt verspreid via oogartsen en apotheken. Daarnaast hebben de organisaties materiaal ontwikkeld voor voorlichtingsbijeenkomsten ●

LITERATUUR

- 1 Wieringa, NF, De Vries M, Van 't Erve E. Voorlichting aan glaucoompatiënten. Publicatienummer 143. Amstelveen: College voor zorgverzekeringen; 2002.

Het rapport 'Voorlichting aan glaucoompatiënten' is te bestellen via de website www.cvz.nl of via telefoon 020 3475888.

